

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Qvæst. 1. Quid sit generatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

TRACTATUS

DE GENERATIONE
ET CORRUPTIONE.

Numquam Auctores in assignando vilius tractatus obiecto adequato conveniunt: ita non eodem modo philosophantur de obiecto adequato duorum librorum, quos Philosophus scripsit de generatione & corruptione, seu ortu, ac interitu rerum naturalium. Verum cum ipse emet in ipso titulo significare videatur, de quo agat, nec aliquid impediat, quin illud ipsum sit intentum principis ipsius. & omnes conditiones obiecti adequati æque bene conveniant generationi, ac vili alteri, quod assignari possit pro obiecto adequato; non est cur non teneatur absolute, quod generatio sit tale obiectum, nec in reparui momenti examinanda diutius inherendum videbatur.

DISPUTATIO XXIII.

DE GENERATIONE.

VANDOQVIDEM ex suppositione quod generatio sit obiectum adequatum horum librorum, cætera quæ in iis tractantur, ad eius considerationem referenda sunt, nec ad eius cognitionem habendam aliorum prius cognitionem habere necesse sit, merito ab ipsa met auspiciamur.

QVÆSTIO I.

Quid sit Generatio.

Tres acceptiones generationis.

Non agitur hic de generatione in latissima significatione quam habet, prout dicitur mutatio de non subiecto ad subiectum, hoc est, mutatio qua aliquid subiectum transit de negatione formæ ad ipsam formam, quia sic comprehendit alterationem, quæ distinguitur à generatione, de qua hic agitur: nec etiam de generatione in nimis stricta acceptione, quatenus capitur pro productione viventis à vivente. Sed in acceptione quasi media, prout significat productionem substantialem quandam magis late patentem, quam productionem substantialem, per quam vivens à vivente producit.

Tres generationis descriptiones.

Generationem in hac acceptione tripliciter descripsit Philosophus: *Primo* in 3. Physic. c. 7. *Generatio est mutatio de non ente ad ens.* *Secundo* hic c. 4. *Generatio est mutatio totius in totum nullo sensibili subiecto manente.* *Tertio* hic etiam c. 5. *Generatio est mutatio à substantia in potentiam ad substantiam in actu.* Quæ tres definitiones secundum interpretes communiter in se conveniunt, & sic sine dubio possunt explicari, ut non solum conveniant, sed sufficienter etiam declarent naturam generationis substantialis, ut sic, quæ nunc distinguitur ab omni alia, quæ non est talis generatio.

Sensus primus.

Sensus autem primæ descriptionis est, quod generatio substantialis sit mutatio alicuius à non ente, id est à negatione formæ substantialis (quæ vocatur ens simpliciter comparatur ad formas accidentales) ad ens, id est, ad formam substantialem.

Sensus tertius.

Sensus tertius est, quod sit mutatio, qua mutatur substan-

tia, quæ est in potentia ad aliquam actum substantialem, & cum carentia eius quantum est ex se, ad ipsum actum substantialem. Vnde patet hanc descriptionem omnino convenire cum prima, nisi quod hæc magis specificet subiectum huius mutationis quam prima; quandoquidem dicat expresse quod sit substantia, quod non dicebatur in prima tam expresse, quamvis facile poterat intelligi quod subiectum quod hic mutari posset, deberet esse substantiale: neque enim accidens mutari potest ad formam, seu actum substantialem, & propterea non erat necesse, ut expresse id significaretur.

2. Sensus demum secundæ descriptionis esse potest duplex.

Primus quod generatio sit mutatio, qua mutatur totum in potentia, id est, aliquid quod potest fieri cum alio totum substantiale, in totum actuale, faciendo actu totum substantiale quod poterat facere, sed non faciebat nisi adveniente generatione: & in hoc sensu patet quod conveniat cum prioribus duabus descriptionibus, non minus quam illæ inter se. Additur autem, *nullo sensibili subiecto manente*, id est, nullo accidente sensibili ex iis, quæ erant ante mutationem hanc generativam, manente post ipsam, non quod hoc sit necessarium ad essentiam generationis, quia quævis manerent eadem sensibilia quæ ante ut manent secundum plurimos Doctores, siue ex eo quod subiectatur in materia prima, siue ex eo quod transmigrarent à subiecto in subiectum, adhuc salvaretur essentia generationis, modo subiectum quod erat sub ipsis ante mutaretur à negatione formæ substantialis ad formam illam. Additur ergo ad significandum quod commutari solat generationem substantialem completam huiusmodi non per carentiam accidentium ensibilia antecedentium, ut vel ex hoc possit aliquis colligere tanquam à posteriori, an fieret hic & nunc mutatio generativa alicuius subiecti. *Dixi autem* generationem completam, per quam scilicet producit omnis forma substantialis essentialiter inclusa in substantia completa, aut per quam destruit omnis forma substantialis essentialiter inclusa in alia substantia completa, quia certum est, quod generatio completa, per quam producit aliqua forma inclusa in tali substantia, non habet naturaliter connexionem huiusmodi non permanentiam, nam quando generatur homo, & quando corrumpitur, manent accidentia sensibilia corporis organici antecedentia.

2. Alius sensus, & fortassis magis genuinus, & proprius est, quod generatio sit mutatio, seu conversio unius totius substantialis in aliud totum substantiale; ex qua sequitur quod totum illud quod dicitur mutari, non sit, sed fiat alterum totum substantiale, in quod dicitur converti, & sic sine dubio de facto convertitur lignum in ignem. Quod si intelligatur in hoc sensu, hæc descriptio innovat aliqua quæ non sunt essentialia generationis, nec necessario connexa cum illa; nam si mutaretur inante ipsa existens sine vlla forma ad formam substantialem, daretur generatio substantialis, & tamen non converteretur substantia quæ desineret, in substantiam quæ de novo produceretur; neque enim tum vlla substantia desineret, ut patet: neque tamen esset mala alia descriptio, quæ reuera omnis generatio quæ de facto fit à causa secunda, est etiam huiusmodi conversio, & talis conversio nullam actionem positivam includit, præter ipsammet generationem, & consequentia ad ipsam.

Et

Eo enim ipso quod materia aquæ mutetur à negatione formæ ignis ad formam ignis absque vlla actione positiua, aut villo prorsus positio, præter ea quæ esset quādo mutaretur illa materia ad formam ignis, casu quo non esset affecta antecederet, per formam aquæ, fieret conuersio quæ in ignem propter incompatibilitatem formæ substantialis aquæ, & ignis: ex qua oritur, quod vna introducta, altera destrui debet, & consequenter totum compositum ex ipsa, & materia conflatum declinare. Itaque sensus descriptionis hoc modo intellectæ est, quod illa mutatio sit generatio substantialis, per quam de facto fit, vt vna substantia deficiens conuertatur in aliam substantiam, quæ de nouo producit: quæ descriptio est optima, quandoquid ex ea possit quis colligere ex omnibus mutationibus, quæ de facto dantur, quamnam sit generatio, & quamnam non. Imo, potest defendi hæc descriptio hoc ipso modo intellectæ esse essentialis, si intelligitur aptitudinaliter, seu radicaliter, hoc modo: Generatio est mutatio, quæ ex natura sua intrinseca potest conuerti totum in totum: nam quamuis sit separabile à generatione quod actu conuertat, posse tamen conuerti, si in materia poneretur alia forma incompatibilis cū forma per ipsam acquisita, est inseparabile ab ipsa, non minus quam posse comburere est inseparabile ab igne.

Quamuis autem ex his pateat quid sit generatio, tamen maioris claritatis causa sequenti conclusione amplius explicanda videbatur.

CONCLUSIO

Quid sit generatio substantialis. 4 Generatio substantialis est mutatio quia aliquid mutatur ad formam substantialem, cum qua facit vnum per se corpus substantiale. Hæc in re debet esse communis, & quod sit bona patebit ex eius explicatione. Dicitur mutatio, quia in hoc conuenit tanquam in genere cum mutatione vt sic, quæ est quæ aliquid se habet iam aliter, quam ante. Dicitur, quia aliquid mutatur ad formam substantialem, quia in hoc distinguitur à quacunque alia mutatione, quæ non est generatio substantialis. Additur maioris explicationis gratia, cum qua facit illud quod mutatur, vnum per se corpus substantiale, vt significetur quale debeat esse illud quod possit mutari per generationem; quandoquidem enim debeat posse facere vnum per se cum forma substantiali, ad quam mutatur, sequitur quod debeat esse incompletum physicè; & deinde per hoc exprimitur terminus ad quem generationis, qui denominatur generari vt quod: ipsa enim forma substantialis nō dicitur sic generari, sed vt quo tantum; quod tamen spectat ad modum loquendi.

Descriptio Auer. Auer. q. 37, sect. 3. describit generationem esse productionem termini, vel compositi substantialis dependentem à subiecto aptam naturaliter exerceri: & explicat postea ad hanc dependentiam requiri, vt forma educatur de potentia subiecti.

At sane, vel ex hoc ipso conuincitur descriptio hæc non esse bona, quia productio hominis est vera generatio, quod & ipsemet fatetur, & tamen anima rationalis non educitur, sed creatur.

Deinde quando dicitur, quod sit productio compositi, hoc ipso significatur quod sit productio dependens à subiecto; impossibile enim est concipere compositam sine dependentia à subiecto. Rursus illud: apta naturaliter exerceri, non solum superflue additur, sed falso: superflue quidem, quia perinde est ad essentiam generationis quod producat naturaliter, vel supernaturaliter; falso etiam, quia de facto productio vermium facta mediante alteratione specierum eucharisticarū est essentialiter generatio, & tamen non est apta fieri naturaliter absque concursu supernaturali.

Possibilis est generatio. 5 Ex his autem, & ex principijs quibus colligimus primo physicorum dari materiam primam & formam substantialem, sequitur non solum possibilem esse generationem substantialem, sed eam de facto dari: nam ex transmutatione actuali, quæ de facto contingit, vt patet experientia, sequitur quod aliquid subiectum transeat

ab vna forma substantiāli ad alteram, & consequenter quod detur generatio substantialis de facto. Deinde quæuis non darentur huiusmodi mutationes de facto, adhuc certum est quod non implicat dari aliquid substantiale, quod possit carere aliqua forma substantiāli, cum qua faceret vnum per se, & quod possit etiam cum ea coniungi: ergo certum est non implicare generationem substantialem, atque adeo eam esse possibilem.

Complutenses: offerunt duas alias probationes ad probandum possibilitatem generationis substantialis.

Prima est, quod viuens perfectum habeat naturam appetitum ad generandum sibi simile: ergo talis generatio est possibilis: quia appetitus naturalis non est ad impossibile. Antecedens probatur, quia naturaliter appetit perpetuitatem in suo esse. Vnde cum hoc nequeat habere in suo esse proprio, quia est corruptibile, appetit illam consequi in alio sibi simili.

Hæc probatio nullo modo placet, Primo, qui (quod ipsimet aduertunt) supponitur ex ea quod detur corruptio: atque hoc tam incertum est, quam dari generationem; nec refert quod ipsi dicant, dari corruptionem: notum esse euidenti experientia, nam non magis notum est, quam quod detur generatio; Vnde qui negaret vnum negaret alterum, & male vnum per alterum probaretur.

Secundo, quia vel loquuntur in antecedenti de appetitu elicitō, vel de appetitu innato: si de elicitō, certum est quod possit dari talis ad impossibile, præsertim si apprehenderetur per modum possibili; Vnde falsa esset consequentia cum sua probatione. Si vero loquatur de appetitu innato, negari posset antecedens cum sua probatione; nec sane probari potest alterutrum ex ipsis nisi probetur prius possibilitas generationis, ac perpetuitatis ipsorum.

Tertio, quia quamuis dāremus dari appetitum in viuētibz ac perpetuitatem, non tamen ex hoc præcise sequitur appetitus ad generationem, nisi probetur quod perpetuitas non possit acquiri nisi per generationem, quod non faciunt hi Authores.

Quarto, viuētia non magis debent appetere perpetuitatem quam aliz omnes substantiæ, nisi quatenus constaret quod haberent potentiam generatiuam per quam possint perpetuare se; qualem potentiam non constaret esse in aliis substantiis; sed non constat ex appetitu aliarum substantiarum quod possint generare quia non obstante appetitu quocunque, quem habent, non possunt generare alias, vt patet de lapidibus multis & metallis aliisque mixtis, quæ carent virtute generatiua: ergo ex appetitu viuētiū ad perpetuitatem, non constat ea posse aliquid sibi simile generare, nisi quatenus aliunde à posteriori constaret ex eo quod generarent, ea habere potentiam generatiuam: Vnde prius constat generatio esse possibilis, quam constat eos habere talem appetitum.

Secunda ratio est hæc. Possibilis est alteratio: ergo & generatio, quia alteratio ordinatur ad generationem. Hæc etiam non placet: nam petitur principium manifeste in probatione consequentiæ, nam quicunque negaret possibilem generationem, negaret alterationem ad eam ordinari; & cuiusque vnum esset ignotum, esset sine dubio ignotum alterum: ergo male vnum per alterum probatur. Imo sane quamuis prius cognoscatur alteratio esse, quam generatio, tamen prius cognoscitur generatio esse, quam alteratio ad ipsam ordinari, & generationem esse possibilem, quam alterationem posse ad illam ordinari, vt patet.

Itaque sistendum est in probatione prius proposita: rationes vero, quæ adducuntur contra possibilitatem generationis, tam faciles sunt solutionis, vt non sit necesse eas proponere.